

יום ג', יב' באלול תש"ס (12 בספטמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

אתמול, **יא' באלול**, בשנת 5302(1542), השלים ר' יוסף קארו את פירושו על ה"טורים" - **"בית יוסף"**.

[יום-יום]

הגדול שברבני המאה ה-16 היה יוסף בן אפרים קארו (1488-1575). יליד ספרד היה ובשנה הרביעת לחייו יצא עם הגולה. לאחר נדודים רבים, נושבו אבותיו בתורכיה האירופית, ויוסף למד בשקידה רבה בסלוניקי, באדריאנופול, ובניקופול. בשנת 1522 ניגש למפעל אדיר: לבדוק את כל ההלכה הרבנית על-פי מקורותיה ולסדר אותה מחדש. כיסוד מפעלו, הניח את ספר ההלכה "טורים", שהיה אחרון בזמן, וגדול בכמות. נצרך היה לזכרון יוצא מן הכלל ולחריפות יתירה כדי לברר איך השתלשלות כל מצוה והלכה דרך המקרא, המשנה, התלמוד והפוסקים עם כל הפירושים והפסקים, שנצטברו במשך מאות שנים. ויש שצריך היה לפשר בין החכמים החולקים בפרט זה או אחר. במקרים קשים כאלה, נסמך הרב קארו על שלשלת גדולי ימי הביניים - אלפאסי, רמב"ם ורא"ש, ופסק הלכה כדעת שניים מן החכמים הללו.

עשרים שנים רצופות עבד קארו בבניין גדול זה, שנגמר רק בארץ ישראל, שתבעה בימים ההם זכותה להגמוניה לאומית. קארו, שבא לצפת בשנת 1535, נצטרף לבית דינו של ר' יעקב בירב שנטל לעצמו את זכות "הסמיכה" ויסד מן סנהדרין. משנכשל נסיון זה, מיהר ר' בירב לסמוך ידו על קארו, כאילו לבו אמר לו, שאדם זה יעשה עבודתה של סנהדרין שלמה. וכאמור, הושלמה עבודתו היום, מספר שנים לאחר מכן, בשנת 1542. ספרו, **"בית יוסף"**, בצורת פירוש לספר ה"טורים" נדפס בוויניציה בשנים 1551-1559.

אולם, צורה זו של חקירה ביסוד הדינים, הנוחה לחכמים, לא היתה מסוגלת לשימוש העם. העם זקוק היה לספר חוקים שוה לכל נפש, המקיף את החיים היהודיים בכל היבטיו, שבו ניתנים הדינים לא בצורת הלכות ללימוד, אלא בהלכות פסוקות, הלכה למעשה. לתכלית זו, עיבד ר' קארו את "בית יוסף" הענקי שלו, והוציא ממנו את החלק המעשי, והשמיט את החקירה. כך קם קובץ שלם של דיני איסור והיתר והנהגות היחיד והציבור, ונקרא שמו **"שלחן ערוך"**. בסדר חלקיו ופרקיו, דומה ספר זה לספר ה"טורים", אבל הרצאת הדינים יותר קצרה ומדויקת. ב"שלחן ערוך", הגיעה הרבנות המעשית למרום התפתחותה. זהו סיום שרשרת ארוכה של פוסקים מימי הרמב"ם עד המאה ה-16, כ-400 שנה.

[דברי ימי עם עולם - דובנוב]

היום, **יב' באלול**, בשנת תקפ"ז(1827-5587), נפטר ר' שמחה בונים מפשיסחא. הוא היה אחד מתלמידיו החשובים של "החוזה מלובלין". אח"כ היה מקורב ל"יהודי הקדוש" מפשיסחא, שהנהיג שיטה של חריפות והבנה בחסידות (כעין שיטת חב"ד). עם פטירת רבו בשנת 1813, ירש את מקומו. בין אלפי חסידיו נמנו גדולי תורה ואדמו"רים נודעים, ביניהם ר' מנחם מנדל מקוצק ור' יצחק מאיר מגור.

[פרפראות לתורה]

על הפסוק **"יערוף כמטר לקחי, תזל כטל אימרתיו"** [דברים לב' 2] בשירת "האזינו" בסוף ספר "דברים", אומר ר' שמחה בונים, כי דברי תורה הקדושה כמוהם כגשם, היורד על הארץ. מה הגשם אינו מגלה את השפעתו על הצמחים מיד עם ירידתו, ורק לאחר זמן באה לידי ביטוי השפעתו הברוכה של הגשם, שהירוה את האדמה. בדומה לכך, פועלים

יום נעים!

יום ג', יב' באלול תש"ס (12 בספטמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

דברי התורה על שומעיהם: בשעה שהם נשמעים ללומדים, אין מבחינים מיד בהשפעתם החיובית; אך, בסופו של דבר, עתידים הם לפעול את פעולתם הברוכה על לומדי התורה.